

מסורת הש"ס

(א) ב"מ נח.; (ב) לעיל קב.; (ג) ד"ה ומי.; (ד) ובב"מ פ' השואל כתבו להיפך ע"ש,

הגהות הב"ח

(א) גמ' לפלוג וליהני נדריה בר"א בשליח שלא עשאו בעדים אבל שליח שעשאו בעדים: (ב) רש"י ד"ה מנא ידענן וכו' שלוחו הס'ד ואח"כ מ"ה בשכירו נשכר וכו' ולשנת לקיטו שלקטו וכו' לשון מורי לישנא אחרינא כ"ל: (ג) תוס' ד"ה אמר וכו' וסיון דנהולאה בפניו מיני: (ד) בא"ד לא נא למרן פירכא דפרכיי לר"ט ט על ירך רק עדים מעדים שעשאו שליח להביא לו אבל אם היה אומר לו אמור לפלוני ישלח לי על ידך פשעא דהוי: (ו) ד"ה הכי וכו' דהמפקיד אכל מבינו:

רבינו חננאל

אלא אמר רבא שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממנוא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך. ורב חננאל דיל גמי פ"י דמתני' דבוי הכל.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

שכבר הודה מפי עצמו. וצא ללאת ידי שמים. ואע"ג דבי דינא לא מנא מחייבי ליה אלא מניח לפנייהם מיהו ידי עונש אין יוצא עד שישלם לשניהם דהא לאו לצעלים אהדריה כו'. **אלא אמר רבא**. מתני' דברי הכל היא ולא דמיא לאין יודע דהתם צין נשבע צין לא נשבע

הוא דפליגי ר' טרפון ור"ע לענין

דינא דר' טרפון לא מחייב להחזיר ליד הגזול ור"ע מחייב אע"ג דלא נשבע. והאי דפרכת לעיל ואי ר"ע אע"ג דלא אשתבע לאו פירכא היא דהתם דין הוא דאע"ג דלא משתבע דיחזיר לכל אחד שהרי אין יודע למי גזל ולא נפיק ידי שמים כלל אבל הכא במתני' דידע למאן גזל ומודי ליה משעת הודאה דמומזן הוא להשיב הוי גביה כפקדון הלכך נשבע תחילה קודם הודאה אע"ג כו': שליח **שעשאו בעדים**. ראוובן שיש לו מעות ציד שמעון ומינה שליח צעדים לקבלם הימנו ונתנם לו: **הוי שליח**. ואם נאנסו בדרך פטור בעל הציט שנתנם לו: **פטור**. דלא קמה בראשית שאל להתחייב באונסים עד שיאמר לו מפיו לשלחה לו ציד בנו כו'.

מנא ידעינן. דשלוחו הוא דקרי ליה מתני' שלוחו (ט) **לקיטו**. שלקטו אכלו לדור עמו צדימו לזוומא בעלמא לשון מורי: **ושכירו**. נשכר עמו ליום ולחדש ולשנה ולשנת. לישנא אחרינא לקיטו לוקט מציאמו: **ולאפוקי מהאי פנא**. הא מתניתין דאוקימנא שליח ב"ד אפילו עשאו גזלן ולא נגזל היה שליח והוי בלחמיותו דנגזל לאפוקי מהאי מנא: שליח ב"ד. דמשמע מתני' דמשנתן לו נפטר גזלן כשעשאו נגזל קאמר ולא כשעשאו גזלן: **ושלח הנה ונטל שלו**. מיד השליח: **פטור**. מאונס הדרך. טעמא דנטל הנגזל הא נאנסו מן השליח הראשון חייב: **וא"ם משנתנו**. דקתני לא יתן לשלוחו ואי דלא עשאו צעדים מנא ידעינן [לא] תוקמא כשעשאו צעדים אלא בממציא לו שליח ציקס מחזירו שימצאו לגזלן את עצמו לומר לו אם תראה לשלח כלום לפלוני שלח צדי:

בדיוקני

שליח שעשאו בעדים הוי שליח וא"ת משנתנו יבממציא לו שליח דאמר ליה אית לי זוזי גבי פלגיא ולא קא משדר להו איתחזי ליה דלמא איניש הוא דלא משכח לשדורי ליה א"נ כדרב חסדא בשכירו ולקיטו א"ר יהודה אמר שמואל אין

שכבר הודה מפי עצמו אלא אמר רבא שאני מתני' דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר לאהדורי ממונא למריה הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך הלכך נשבע אע"ג דקאמר ליה יהיו לי בידך כיון דבעי כפרה לא סגי עד דמטי לידיה *הא לא אישתבע הוי גביה פקדון עד דאתי ושקיל ליה: לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו: איתמר שליח שעשאו בעדים רב חסדא אמר ר'הוי שליח רבה אמר לא הוי שליח רב חסדא אמר הוי שליח להכי טרחי ואוקמיה בעדים דליקו ברשותיה רבה אמר לא הוי שליח ה"ק איניש מהימנא הוא אי סמכת סמוך אי בעית לשדוריה בידיה שדר בידיה תנן^א **השואל את הפרה ושלחה ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד שלוחו של שואל ומתה פטור האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשה בעדים מנא ידעינן** אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כדאמר רב חסדא בשכירו ולקיטו הכא גמי בשכירו ולקיטו תנן^ב לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דמי אי דלא עשאו בעדים מנא ידעינן אלא לאו דעשאו בעדים תרגומא רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי הכי גמי דהוי שליח אדתני סיפא אבל נותן הוא לשליח בית דין לפלוג ולייתני בדידיה^ג שליח שעשאו בעדים הכי גמי דהוי שליח אמרי לא פסיקא ליה שליח ב"ד לא שנא עשאו נגזל ולא שנא עשאו גזלן הוי שליח פסיקא ליה שליח שעשאו בעדים דכי עשאו נגזל הוא דהוי שליח עשאו גזלן לא הוי שליח לא פסיקא ליה ולאפוקי מהאי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליח בית דין שעשאו נגזל ולא עשאו גזלן או עשאו גזלן ושלח הלה ונטל את שלו מידו פטור רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו

קד. שבכר הודה מפי עצמו. מהאי לישנא דייק בהמפקיד

וגם מחמת פירכא אחריתי מוקי לה בצא ללאת ידי שמים ומימה א"כ ההוא מעשה דחסיד אחד אמאי אמר ליה רבי טרפון הנח דמי מקחך ציניהם הא כיון דחסיד הוה מסתמא היה צא ללאת ידי שמים וי"ל דלכתחילה

צא עמו לדין אם הוא חייב מן הדין ושוב מה שעשה עשה א"נ אפילו ללאת ידי שמים אין חייב לר' טרפון אלא בגזל אבל כפקדון ומקח דלא עשה איסורא לא וכן משמע בהמפקיד (שם דף לו: ושם^ד) דכי רמי התם גזל אגזל משני הכא בצא ללאת ידי שמים ולעיל מיניה כי רמי פקדון אפקדון לא צעי לשנויי הכי ואין להאריך כאן בסוגיא דהתם: **אמר רבא שאני מתני' בו**. לפי הספרים דל"ג אלא משמע דאתא רבא לתרוצי פירכא דפרסינן לר' טרפון ולעולם רבי טרפון היא וקאמר כיון דלודי ליה כמ"ד יהא ציך דמי א"כ מסתמא מיירי כשהודה בפניו דאם לא כן אמאי הוי כמ"ד יהא ציך וכיון דבהולאה (ו) מיירי מתניתין אכתי תקשה אמאי לא מוקי מתני' גמי כר"ע ואע"ג דקנים ר"ע אפילו היכא דלא נשבע ה"מ דלא הדר ממונא למריה אבל במתני' היכא דלא נשבע והודה לו בפניו הדר ממונא למריה דכיון דהודה לו בפניו מה לי תופס צידו מ"ל נתן ציד צ"ד הלכך לא יקנסו ר"ע וי"ל דסברת גמרא היה כיון דקנים ר"ע בכל מקום קנים כיון דעצד איסורא ולא יתלן מיניהו אין נראה דמיירי הכא כשהודה בפניו דא"כ אפילו נשבע גמי אין צריך להוליכו אחריו למדי ויכול להציא כפרה דכיון דהודה לו בפניו והניחו צידו והלך הרי הוא כהפקידו צידו ואמאי יהא צריך להוליכו אחריו אלא ודאי מיירי כשהודה שלא צקים אלא בפני עדים והשתא א"ש דלא מתוקמא מתני' כר"ע דלא מהדר ממונא למריה כיון שלא נתן ציד צ"ד ולפי מה שפי' בקונטרס אלא אמר רבא א"ש דרבא לא צא למרן פירכא (ו) אלא טעמא דמתני' מפרש ככה"ג דמצי לאוקמי צין כר"ע צין כרבי טרפון: **שליח שעשאו בו**. לנאורה נראה דליירי כגון דלא

אמר לו (ט) שלח לי על ידו רק עדים מעידים שעשאו שליח אבל אם היה צנך או ציד עבדך או ציד שלוחי חייב ומ"ל א"ל בפניו שלח ומ"ל אמר ליה שלח בפניו שלח^ז ומיהו לקמן לא משמע הכי דבעי לשמואל מאי תקנתיה הוצ"ל ששלח ליה שלח לי על ידו כהיה דהשואל דליירי בפניו וכן מוכיח מתוך הקונטרס: **רַבָּה אמר רֵאָהוּ** שְׁלִיחַ. יש מקשים דרבה אדרבה דהכא קאמר רבה דלא הוי שליח וצפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף קז:.) אמרינן רבה ורב יוסף דלמרי תרוייהו הכא בחנוני מוכר כלותים עסקינן ואודא ר' יהודה לטעמיה דלמר לאתויי שדריה הרי לרבה אליבא דר' יהודה הוי שליח וי"ל דשאני התם דכיון שנתן לו פוגדיון וזוה לו להציא באיסר שמן הוי כאילו א"ל בהדיא שלח לי על ידו ופטור ולפי מה שפירשמי דדוקא שאמר ליה בפניו אית לן למימר דכיון דנתן הפוגדיון הוי כאילו אמר ליה בפניו שלח הלכך אמר לר' יהודה לאתויי שדריה: **הב"י** קא"ץ **איניש מהדימנא הוא**. תימה אמאי חייב הוא מן הדין בלחמיות אונס הדרך והא אין יכול לומר אין רלוני שיהא פקדוני ציד אחר כיון דתפיס ליה בלגינש מהימנא וי"ל דנראה דאפילו הוא עצמו הביאו בדרך וגאנס חייב דפשיעה הוא עושה שמוליכו בדרך במקום פלוני שיש בו סכנה וצו"כ חייב לשמור עד שיחזירנו לו צישוב במקום שהפקידו אכלו כדלמרינן לקמן (דף קסז.)^ח בהמפקיד אכל חזירו צישוב לא יחזיר לו במדבר משמע דבעל כרחו חייב לשמור עד שיחזירנו צישוב במקום שהפקידו ולאו כל כמיניה להחזיר לו במדבר במקום סכנה:

אי דעא עשאו בעדים מנא ידעינן. כלומר היכי מסר לו משאל כיון דלא ידע אי האי שליח של שואל הוא: **בשכירין** ודקיבו. תימה אמאי לא אמר רב חסדא גמי אהא ועוד תימה אמאי לא פריך ליה מעיקרא ממתני' והדר הוה ליה למפרך מההיא דפ' השואל: אין

עין מושפט נר מצוה

קב א מיי' פ"ז מהל' גזילה הלכה ט סמג עין עג טוש"ע ח"מ סי' שסו סעיף א:

קבא ב מיי' שס הלכה י ופ"ג מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ה סמג עשין עב טוש"ע ח"מ סי' שסו סעיף ב וסי' קכא סעיף א וסעיף ב וסי' קכב סעיף א וע"ש:

קבב ג מיי' פ"ג מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמג עשין צב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ה:

קבג ד (מיי' שס) טור ש"ע ח"מ סי' קכא סעיף ב:

מוסף רש"י

ושלחה ביד בנו. המשאל שלחה לו לשואל ציד בנו של משאל (ב"ח צח:). פטור. אם מתה בדרך. פלגי צה רבה ורב חסדא, כי חסדא מתרן לה להאי שלוחו דשואל דמתני' בשכירו ולקיטו שדר צדימו, אבל אין עדים שהוא שלוחו, דאי איכא עדים הוי שליח ומייב השואל באונסין משמכרו לו, רבה אומר אפילו עשאו שליח בעדים לאו שליח הוא להתחייב ע"י באונסין, דה"ק ליה איניש מהימנא הוא אי ציית לשדורי צדיה שדר (שם). לא יתן לא לבנו. של גזול להוליכו לגזול, דלא הוי השהה עד דמטי לדיה (דעיל קג.).